

სახელმწიფო მმართველობის ფორმები/რეჟიმები

რა არის სახელმწიფო

საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ორგანიზაციის ფორმა, რომელიც საჯარო ხელისუფლების მეშვეობით ახორციელებს თავის სუვერენულ უფლებამოსილებას, უზრუნველყოფს ქვეყნის ერთიანობას და მოღონობას.

სახელმწიფო ფორმის ცნება მოიცავს:

1. სახელმწიფო მმართველობის ფორმას
2. ხელისუფლების ტერიტორიულ ორგანიზაციის ფორმას
3. პოლიტიკური რეჟიმი

სახელმწიფო მმართველობის ფორმა

სახელმწიფო იმ შინაგანი ნიშნების ერთობლიობა, რომლებიც აჩვენებს, თუ როგორაა სახელმწიფოში ხელისუფლება მოწყობილი, ვის ეკუთვნის იგი, რომელ ორგანოებით რა მეთოდებითაა როგორ ხორციელდება.

მმართველობის ფორმის მიხედვით განასხვავებენ :

მონარქიულად რესპუბლიკურ მმართველბას

მონარქია:

1. აბსოლუტური, ანუშეუზღუდავი მონარქია
2. არჩევით და მემკვიდრეობით
3. შეზღუდული (კონსტიტუციური)

მონარქიულა მმართველობის ისეთი ფორმა, სადაც უმაღლესი სახელმწიფო ხელისუფლება ერთ პირს, მონარქს ეკუთვნის, რომელიც თავისი ნების შესაბამისად მართავს ხელისუფლებას.

აბსოლუტური მონარქიისათვის დამახასიათებელია მთელი ხელისუფლების თავმოყრე ერთ პირს - მონარქის ხელში. მონარქი თვითონ გამოსცემს კანონებს და უფლებამოსილია განახორციელოს ეს კანონები.

მონარქია შეიძლება იყოს მემკვიდრეობით და არჩევით. მემკვიდრეობით მონარქიის დროს მონარქს, ტახტის მემკვიდრის კონსტიტუციით გათვალისწინებულ წესით განსაზღვრულ სამეზობლო ოჯახიდან ან დინასტიიდან იწვევენ. არჩევით მონარქის დროს ტახტს გადაცემა ერთ პირსგან მეორეზე არჩევნების სახით ხდება.

შეზღუდული მონარქია მმართველობის ისეთი ფორმაა, რომელშიც მონარქის ხელისუფლება ისეთი არჩევითი ორგანოს მიერაა შეზღუდული, რომელსა აზსა და ინტერესებსაც მან ანგარიში უნდა გაუწიოს

რესპუბლიკა:

ხელისუფლების ორგანოები არის არჩევითი

- საპარლამენტო
- საპრეზიდენტო
- შერეული

რესპუბლიკა მმართველობის ისეი ფორმაა რომლის დროსაც სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებს გარკვეული ვადითიჩევენ.

საპარლამენტო რესპუბლიკა სახელისუფლომართვა-გამგეობაში პარლამენტის უმირტესობით ხასიათდება.

საპრეზიდენტო რესპუბლიკა - ძირითად მახასიათებელ ნიშანი სახელმწიფო მექანიზმში პრეზიდენტის წამყვანი როლი.

მმართველობის ზემოთხსენებულ ფორმებს აქვთ თავიანთი როგორც დებოით, ისე ურყოფით, რისკის შემცველ ფაქტორები. მმართველობის შერეული ფორმების აუცილებლობა საპარლამენტოდ საპრეზიდენტო ფორმების ნაკლებანი მხარეების აღმოფხვრის მცდელობას უავშირდება

მმართველობის შერეული ფორმისთვის დამახასიათებელია როგორც საპარლამენტო ისე საპრეზიდენტო მმართველობის ნიშნები: პრეზიდენტი ნიშნავს მთავრობას, ამასთან, პრეზიდენტს მიერდანიშნული მთავრობა პასუხისმგებელია პარლამენტის წინაშე.

მმართველობის 6 ფორმა

ტრანია- დეტატორული პოლიტიკური რეჟიმი, რომელიც გამოიჩევა თავისი სისასტკით

ოლგარქია- ძალუფლება უჩირავს ადამიანების ვიწრო ელტრწრეს (ოლგარქებს).

დემოგრტია- როდესაც მთელი ძალუფლება უშუალოდბაღს ან მათწარმოადგენლებს ეკუთვნით

მონარქია- როდესაც ძალუფლება არის ერთი ადამიანის, მეფის ხელში

არისტოგრტია- რომლის დროსაც ძალუფლება უჩირავთარისტოგრტებს.(უმაღლესი სოციალურკლასს)

პოლიტე- მრავალი მმართველობა ყველს საკეთილდღეოდ

სახელმწიფოს ტერიტორიული მწყობა

სახელმწიფოს ტერიტორიულადინისტრაციული ორგანიზება, ცენტრლრდ ადგილობროვ ორგანოებს შორის ურთიერობა,

უნიტარული

- დყოფილა დ შედგება მხოლოდადინისტრაციული ერთუუბისგან
- ვრცელდება ერთი უმაღლესი სახელმწიფო ხელსუფლების იურისდექცია

ფედერაციული

- სახელწიფოს ერთუფლები წარმოადგენენ სახელწიფოს მსგავს წარმონაქმნებს სუვერენიტეტის გარეშე

სამი სამყაროს ტიპოლოგია

ორი მსოფლიოში, სტატუსი რუსეთი, ფშისტური იტალია და ნაცისტური გერმანია,

ცივი რში- დემოკრატია VS ტოტალტარული რეჟიმი

ნატო VS ვარშავის ბლოკი

1. კაპიტალისტური „პირველი სამყარო“ (ლბერალურ-დემოკრატულ პრინციპები, არჩევნები, თავისუფალი ბრძოლა, კერძომეწარმეობა, მატერიალური სტიმულირება)
2. კომუნისტური „მეორე სამყარო“ (ერაზარტული მმარუგელბა, კოლექტური შრომა, სოციალური თანასწორობა და ცენტრალუბული დგეგმარება)
3. განვითარებადი „მესამე სამყარო“ (ავტორტარული და დნასტური მმარტგელება, მონარქიები ან სამხედრორეჟიმები)

პოლტკური რეჟიმები

პოლტკური რეჟიმი

სახელწიფოხელსუფულების კუჭის განხორციელების ხერხებისა და მეოფების ეროზლობა მოიცავს მთულზოლტკურსისტემას (პარტები, საზგადლებრივი ორგანიზაციები, პროფავშირები, ეკლესიები, ხალხი...)

განსხვავლება დემოკრატულ და არადემოკრატულ რეჟიმები

თანამედროვე რეჟიმები

აზიის განვითარება, ნავთობითდარი ქვეყნების პროგრესმა, ლთონური ამერიკის ზრდმა + აფრიკის საჰარის სამხრეთითდებარე რეგიონის გაღარიბება + დემოკრატუზაციის პროცესების დწყება + საბჰოთა კავშირის დშლ (1989-91)

1. დასავლური პოლარქიები
2. ახალ დემოკრატები
3. აღმოსავლეთაზიური რეჟიმები
4. ისლმური რეჟიმები
5. სამხედრორეჟიმები

დასავლური პოლარქიები

- პოლარქია: „ბევრის მმარუგელბა“, რეჟიმი

1. ოპტიმისაციის მაღალ ტოლერანტობის დნე (პრაქტიკაში: მრავალპარტული სისტემა, ინსტრუქციულ დოკუმენტების დაცვა, ჯანსაღი სამოქალაქო საზოგადოება)
2. საზოგადოებას პოლიტიკურ ცხოვრებაში მონაწილეობის ფართო შესაძლებლობა (პრაქტიკა: რეგულარული კონკურენტული არჩევნები)
 - **ლობერული დემოკრატია:** კაპიტალიზმი, ლობერული ინდუვიდუალიზმი
 - **გეოგრაფიული არეალ(საწყისი):** ჩრდილოამერიკა, დასავლეთევროპა,
 - **განსხვავებები:** მრავალ, მათშირის: მაჟორიტარული + კონსენსუსური დემოკრატია ა.შ. / ერზარტული + მრავალპარტული მთავრობა

ახალ დემოკრატები

- დემოკრატისაციის მესამე ტალა 1974(დეტატურის დმხოზა საბერძნეთში, პორტუგალასა და ესპანეთში, ასევე ლთონურამერიკაში + კომუნისმის კრხოი)
- **გზა დემოკრატისკენ:** სირთულეები
- **პოსტსაბჟოთა კავშირი:** კომუნისტური რეჟიმის მემკვიდრეობა (პოლიტიკური, ეკონომიკური)
 1. რუქეთ, უნგრეთ, ბულგარეთი
 2. დასავლეთევროპა
 3. საქაროელ
- ევროგავშირის როლი

არმოსავლეთაზოური რეჟიმები

- **ეკონომიკური ურდოს** მაჩვენებელი (ურდა დასავლეთთან აღმოსავლეთსკენ)
- „ხუთეფეხი“ : სამხრეთკორეა, ტაივანი, ჰონკონგი, სინგაპური, მალაიზია
- **კომუნისტური ჩინეთი**
- **საერთონიზან-თგისებები:**
 1. ეკონომიკურმიწნებზე ორიენტაცია - ვიდრე პოლიტიკურზე (პიროვნული თავისუფლება ა.შ)
 2. ძლიერი მმაროელბის მოთხოვნილება+ სახელმწიფოკი მარჩენალ: გავლენიანი პარტიები
 3. ლდერთა მიმართპატვისცემა
 4. სოციალური კავშირები უდრესადმნიშვნელგანია (და არა ინდუვიდუალიზმი)

ისლამური რეიმები

- **გეოგრაფიული არეალ:** ჩრდილოაფრიკა, აზიისა ნაწილ და ახლოაღმოსავლეთ
- **დეს:** საუტს არაბეთი, ირანი, სუდანი, პაკისტანი, ლბია ?
- **ფუნდამენტალისტური ისლამი მაგ:** ირანი: *შიიტური

1. აიათოლ ჰომეინი: უმაღლესი სასულიერო პირებისგან შემდგარ „ისლამური რევოლუციის უმაღლეს საბჭოს“

2. შარიათს სამართალ-სამართლებრივი და მორალური კოდექსი

➤ **1997-2001- ავღანეთი თალბანთა რეჟიმი**

1. გამორიცხა ქალთა მონაწილეობა განათლების, ეკონომიკისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების ნებისმიერ სფეროში

➤ **საუღმრთო არაბეთი *სუნიტური რეჟიმი**

➤ **თურქეთი:** ისლამი+პოლიტიკური პლურალიზმი+ევროგავშირი

სამხედრო რეჟიმები

➤ **გეოგრაფიული არეალ:** ლათინური ამერიკა, ახლო აღმოსავლეთი, აფრიკა და სამხრეთი აღმოსავლეთი

1. **ხუნტა:** კოლექტიური სამხედრო მმართველობის ფორმა, როცა ყველს გადაწყვეტილებას სამხედრო საბჭოებზე უნდა (სახმელეთო, საზღვაო სამხედროსაჰაერო)

2. სამხედრო მხარდაჭერით უზრუნველყოფილი პიროვნული დიქტატორი: გენერალ პინოჩეტი ჩილე (1973)

3. ხელისუფლების სიმყარეს შეირღებულ ძალები განაპირობებს ოფიციალური სამხედრო ძალები ჩრდობი რჩებიან

ერები, მრავალფეროვანი გარემოდ ნაციონალიზმი

რა არის ერი?

„ერი“ კულტურული მთლიანობა- ენით რელიგიით საერთო წარსულით და სხვა ფაქტორებით შეკავშირებული“

ერი-კულტურული ერთობა

„ადამიანის ერებადდაყოფა სხვა არაფერია, თუარ ადამიანის ბუნებრივი მოთხოვნილება იმით დაუხლოვდეს, ვისთანაც საზოგადოებრივ კულტურა, ისტორიული გამოცდილება, ადამიანები აკავშირებს“

ერი-პოლიტიკური ერთობა

„ერი უბირგელს ყოვლისა საერთომოქალაქეობრობითშეკვაშირებულ დმიანთა ჯგუფს ეწოდება“

→ ერებს ქმნის ნაციონალიზმი და არა პირქით?

→ ერი „წარმოსახვითეობა“? (მარქსიზმი ?)

→ თავისუფლების & დემოკრატიის წყურვილთა უმმაროე კლასების გამანაგონი?

ნაციონალიზმის ფორმები

- ✧ ლბერაღრი ნაციონალიზმი
- ✧ კულტურული ნაციონალიზმი
- ✧ კონსერვატული ნაციონალიზმი
- ✧ ექსპანსიური ნაციონალიზმი
- ✧ ანტკოლნიაღრი ნაციონალიზმი

ღბერაღრი ნაციონალიზმი

- ❖ ევროპული ნაციონალიზმის კლსიკური ფორმაა
- საფრანგეთის რევოლუციის პერიოღ

(1848 წლის რევოლუციებში იბრღონენ ეროვნული დმოუიღბლობისთვის და მოიხოღდენ შეზღუდულ, კონსტრუქციური მოვრობის არსებობას.)

➤ პრინციპები:

1. აღარებს, რომ ყოგელერს აქვს თავისუფლებისა და თგიოგამორგვევის უფლება;
2. ყვეღ ერი თანასწორია
3. საბოლოომიზნია მსოფლო სადც ყვეღ ერი სუერენული ერი-სახეღწიფოიქნება

ღბერაღრი ნაციონალიზმი(კრიტიკა)

❖ გულბრყვიღება და რომანტიციზმი

1. ნაციონალიზმის მხოღდაროგრესული და თავისუფღ მზარე: ტულრანტული და რაციონალიზმი.
2. სისუტეები: ტრაიბალიზმი, ნაციონალიზმის ემოციური ძაღ

(„მარაღა თუმცღრი, მაინც ჩემი ქვეყანაა“)

❖ ერი-სახელმწიფოებისგან შემდგარი მსოფლიოს ჩამოყალიბება?

1. ერები არცხოვრობენ მათთვის მოსახერხებელგეოგრაფიულზონებში;
2. ყველ ე. წ. „ერი-სახელმწიფო“ მოიცავს მთლიან ღნგვისტურ რელიგიურ ეთნიკურდ რეგიონულგუჯებს, რომელთგან ზოგიერთმა შესაძლო საკუთარი თავი „ერდ მიიჩნიოს.

(მაგ. ყოფილ იუგოსლავია- ჰომოგენური ერი-სახელმწიფოს შექმნის ერთადერთ გზ ეთნიკური წმენდის პროგრმა იყო)

კულტურულ ნაციონალიზმი

“ნაციონალიზმის ისეთ ფორმა, რომელც უზიარებს ამოგანადისახავს ერის, როორც განსაკუთრებულ ცივილიზაციის- დ არ კონკრეტულ პოლიტიკური მიღიანობის აღმინებას”

1. მკვეთრი ეროვნულ სიამაყე
2. მემკვიდრეობითმიღებულ ეთნიკური მეობა (ამ გაგებით შეუძლებელია გახდ „გერმანელ“, „რუსი“...)

➤ მაგ: უღლური ნაციონალიზმი, შავკანიანთა ნაციონალიზმი აშშ-ში დ სხვა.

კონსერვატულ ნაციონალიზმი

- ❖ ნაციონალიზმი რწმენის სიმბოლდ
- ✓ სოციალური ერთობისა დ საზოგადოებრივი წესრიგის დპირება
- ✓ ნაციონალური პატრიოტიზმის გრმნობა
- ✓ ერს ორგანულურუუდღგანიხილვენ(ადმიანისთვის დმახასიათებელ ძირითად სურვილ - გაერთიანდს მსგავსი შეხედულებების, ჩვევების, ცხოვრების სტილს დ გარეგნობის მქონეებთან.)
- ✓ ემიგრაცია -საფრთხე : ასუტებს ჩამოყალიბებულ ეროვნულ კულტურასა დ ეთნიკური იდენტობას

მაგალიტები:

1. ბისმარკის მზობა გამოყენებინა გერმანულ ნაციონალიზმი პრუსიის გაძღერება- გაფრთხებისათვის
2. რუსეთს მეფე ალექსანდრე მესამის მიერპან-სღვური ნაციონალიზმის აღარება.
3. დღბრიტნიეთში მემარჯვენე კონსერვატოზმის ღრმა „ევროსკეპტოციზმი“

კონსერვატულ ნაციონალიზმი (კრიტიკა)

1. მმარუელ კლსის იდოლოგიის ელტარულ მანიპულაციის ფორმა

“გაჭირებისას ყველ მთავრება თამაშობს „ნაციონალზმის ბარათი“.

2. ხელს უწყობს შეუწყნარებლობასა და ფნატუმს

რწმენა იმისა, რომ ერი არის ექსკლუზიური ეთნიკური ერთობლობა: ვინ არის ერის წევრი და ვინ არის ერისთვის უცხო?

- » ემიგრანტები, ან უცხოელები ზოგადად როგორც მუჟარ, საფრთხე, და ხელ შეუწყონ, ან რასობრივი დისკრიმინაციისა და ქსენოფობიის ლეგიტიმაცია მოხდნენ.

ექსპანსიური ნაციონალიზმი

“ერის არსებობა გაცილებით უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ინდივიდის სიცოცხლე, ხოლო ინდივიდის არსებობას მხოლოდ მაშინ აქვს მნიშვნელობა, თუკი იგი ემდგნება ერის ერთიანობასა და გადარჩენას.”

- ❖ აგრესიული, მილიტარისტული და ექსპანსიური (მტაცებლური) ხასიათი
- ◆ მე-19-ე ბოლოს : როდესაც ევროპულ ძალები ჩაბმულ იყვნენ „აფრიკისთვის ბრძოლაში“
- ✓ იმპერიის ფლობის სურვილი
- ✓ ჯინგოიზმი: სახალხო ენთუზიაზმისა და ზეიმის განწყობა, გამოწვეული სამხედრო ექსპანსიითან იმპერიულ გამარჯვებით
- ✓ სხვა ერი-მუჟარ და მტერი (მტრის პირისპირ ერი კი იკვრება და ლივდება საკუთარი მნიშვნელობისა და იდენტობის გრძნობა)
- ✓ მიიუბი წარსულუროვნულადებაზე

ანალიტიკური ნაციონალიზმი

- ✓ პოლიტიკური დმოუიდელობის წადლი
- ✓ თანმდევი სოციალური განვითარების სურვილი
- ❖ დმთავრდ მათი სუბორდინაციით ინდუსტრილიზირებულ ევროპულ სახელმწიფოებისა და შეერებულ შტატების მიმართ

სოციალური ჯგუფი, სუბ კულტურა, სოციალური აზრის ფორმირება, სოციალური მოძრა-ობები

სოციალური ჯგუფები

სოციალური ჯგუფები

ადმიანებს ყოფს სოციალურ ჯგუფებად როგორცაა ქალები და კაცები, ასაკობრივი ჯგუფები, რასობრივი და ეთნიკური ჯგუფები, რელიგიური ჯგუფები და ა.შ.

ამგვარი სოციალური ჯგუფები უზრუნველბის კრებულები არარის, რადგან ისინი უფრო ფუნდამენტურად არიან გადაჯაჭვულ მათე მიკუთვნებულ ადმიანების იდენტებთან

სოციალური ჯგუფი არის ადმიანების კოლექტივი, რომელიც სულმცირე ერთ სხვა ჯგუფსგან მანც განსხვავდება კულტურულ ფორმებით პრაქტიკებით ან ცხოვრების წესით

ადმიანთა სოციალური ერთობა

ადმიანთა სოციალური ერთობა მისი უფრო რთული გაგებით მთელ საზოგადოებას მოცავს მთელ თავისი კავშირ-ერთეულებით

ადმიანთა სოციალური ერთობანი ფორმალური (ისტორიული ან არისტორიული) და ვირტუალური (არისტორიული) გაგებით ამა თუ იმ საზოგადოებრივ ჯგუფს უფრო თავთავისი კავშირ-ერთეულებით მათი შემავალ ადმიანებისა.

სოციალური ერთობის არისტორიული ფორმები - რსები, ეთნოსები, კლსები, კლნები, წოდებანი, ნათესავები, თანქალქელები და ა.შ.,

ადმიანთა ერთობის ისტორიული ფორმები - გვარი, ტომი, ეროვნება, ერი (ნაცია).

სოციალური ჯგუფები

» დღე, ანუ მსხვილი სოციალური ჯგუფებია: რსები, ერები, კლსები,

ოთხი ძირითად რსა არსებობს: ევროპეოიდული (თურგანიაანი), ნეგროიდული (შავკანიაანი), მონგოლოიდური (ყვითელანიაანი) და ავსტრალიდური (წითელანიაანი) რსები.

» მცირე ანუ წვრილი სოციალური ჯგუფები: კოლექტივები, ოჯახები.

კოლექტივი (ლთ “კოლექტივუზი” - “კრებით”) ადმიანთა გაერთიანებაა, რიმე საერთო ამოცანის საფუძველზე, ადმიანთა მცირე ჯგუფი, კრებული.

ოჯახი - საზოგადოების პირველადი დერის შემდეგ მხოლოდ ოჯახია სოციალური ჯგუფი, რომელიც მთელ საზოგადოების სახეა.

» ოჯახის ისტორიული განვითარება - პოლიგამიიდან (მრავალქმრიანობიდან) მონოგამიისაკენ (ერთოქმრიანობისაკენ).

სუბკულტურა

» სუბკულტურა (ლთ sub - ქვე, cultura - კულტურა) - საზოგადოების ამა თუ იმ ჯგუფისათვის დამახასიათებელი ფსევლებების, ქცევისა და ნორმების სისტემა, რომელიც განასხვავებს მას გაბატონებულ კულტურისაგან.

» ერთ კულტურის ფრლებში არსებობს განსხვავებულ ჯგუფები, რომლებიც გამოირჩევიან ჩაცმულობით ვარჯხნილობით გემოვნებით ინტერესებით ლექსიკით და

მეტყველების მანერით იუმორით ურთიერთობის ფორმებით ფსეულობებით- მოვლედ ყველფერი იმით რასაც, ზოგადდ ცხოვრების წესს ვწოდებთ

- » სუბკულტურის წევრები არცდღობენ და უბირისპირდენ გაბატონებულკულტურას, სუბკულტურა ცდლობს შეინარჩუნოს საკუთარი განსხვავებულობა.
- » არსებობს ეთნიკური, რელიგიური, ასაკობრივი, პროფესიული და სხვა სუბკულტურები.

კონტრკულტურა

კონტრკულტურა - უბირისპირდება გაბატონებულკულტურას და აყალიბებს უმრავლესობის კულტურის საწინააღმდეგოფსეულობებსა და ნორმებს.

კონტრკულტურა უბირისპირდბოდა იმდროინდელ დასავლური საზოგადოებისათვის ჩვეულ მომხმარებლურცხოვრების წესსა და მსოფლმხედველობას. იგი მოიცავდა სტუდენტებისა და ჰიპების მოძრაობას.

შინია 3 თავი

ადმიანის უფლებები და თავისუფლებები, შრომის უფლებები

საქაროელს კონსტატუცია

რას ნიშნავს ადმიანის უფება?

უფება ნიშნავს ადმიანისთვის მინიჭებულშესამდებლობას, საკუთარი შეხედულებისა და ინტერესების მიხედვითგანახორციელს მოქმედებები, დიცვას საკუთარი ინტერესები და სხვებსაც მოსთხოვს ამ უფლებების დცვა. უფება და მოგალეობა ერთმანეთთან მჭიდროდარის დკავშირებული. არარსებობს უფება, რომელმაც არშეესაბამება მეორე მხარის მოგალეობა. მაგალითად მოსწავლეს აქვს სწავლის უფება - სახელწიფოს კი მოგალეობა უზრუნველყოს იგი.

მუხლი 9. ადმიანის ღრსების ხელშეუგალბა

1. ადმიანის ღრსება ხელშეუგალბა და მას იცავს სახელწიფო
2. დაუშვებელა ადმიანის წამება, არაადმიანური ან დამამცირებელ მოწყობა, არაადმიანური ან დამამცირებელ სასჯელს გამოყენება.

მუხლი 10. სიცოცხლისა და ფიზიკური ხელშეუტებლობის უფლებები

1. ადმიანის სიცოცხლე დცულა. სიკვდლოთდსჯა აკრძალულა.

2. ადმიანის ფოჰოური ხელშეუბლობა დცულა.

მუხლო 11. თანასწორობის უფლება

1. ყველ ადმიანი სამართლის წინაშე თანასწორია. აკრძალულა დსკრიმინაცია რასის, კანის ფერის, სქესის, წარმოშობის, ეთნიკური კუთუნილების, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური ან სხვა შეხედულებების, სოციალური კუთუნილების, ქონებრივი ან წონებრივი მდომარეობის, საცხოვრებელ ადგილის ან სხვა ნიშნის მიხედვით

- ადმიანის სიცოცხლის, თავისუფლების, პატივისა დ ღირება ხელშეუბლობა; სიტყვის, აზრის, სინდისის, რწმენისა დ აღმსარებლობის თავისუფლება;
- პირად ცხოვრების, მიმოწერისა დ შეტყობინებათ ხელშეუბლობა;
- საკუთრების უფლება;
- თავისუფლო მიმოხვლისა დ საცხოვრებლოს თავისუფლო არჩევის უფლება;
- ინფორმაციის მიღებისა დ გავრცელების, აზრების თავისუფლო დგამოუქმისა დ გავრცელების უფლება;
- შეკრებისა დ მანიფესტაციის თავისუფლება;
- გაერთიანებების შექმნის უფლება;
- პიროვნების თავისუფლო განვითარების უფლება;
- ინტელექტუალური შემოქმედების თავისუფლება;
- შრომის თავისუფლება;
- განათლებისა დ ჯანმრთელობის დცვის უფლებები.

რა ვალდებულებები აქვს სახელმწიფოს?

- პატივისცემის ვალდებულება- სახელმწიფო ვალდებულია, პატივი სცეს ადმიანის ღირებას;
- დცვის ვალდებულება- სახელმწიფო ვალდებულია. საკანონმდებლო დონეზე აღიაროს ადმიანის უფლებები;
- შესრულების ვალდებულება- სახელმწიფო ვალდებულია, საკანონმდებლო დონეზე დკლარირებულ ადმიანის უფლებების დსაცავად რამოყალობის გარევეული მექანიზმები.

პოზიტიური ვალდებულება (status positivus) სახელმწიფო ადმიანის უფლებების დასაცავად აქტურადმოქმედებს, მაგ: ხელ შეუწყოს განათლების უფლებას, ჯანდაცვას, უაფრთხო გადაადგილების უფლებას....

ნეგატიური ვალდებულება (status negativus)

კანონიერი საფუძვლის გარეშე ხელსუფლება მას არაუნდა შეეხოს. მაგ: მიმოწერის გასაჯროება, მომენა, პირადცხოვრებაში ჩარევა, სიტყვის თავისუფლების ხელყოფა. ..

ადმიანის უფლებათა თვისებები

» ადმიანის უფლებათა თვისებები.

ადმიანის უფლებები არის:

- საყოველთაო
- ხელშეუვალო
- განუყოფლო
- უნივერსალური
- განუხვებისებლო
- ურთეროდმოგიდებულ დ ურთეროდკავშირებულ. მაგ: სიცოცხლისუფლება + ჯანდაცვის უფლება

ადმიანის უფლებები

» ადმიანის უფლებათა კონცეფცია ეფუძნება გარვეულორებულებებს, ესენია:

- ღრსება
- თავისუფლება
- თანასწორობა
- ტოლერანტობა
- დმოგრატა
- სამაროღანობა

ადმიანის უფლებათა დცვის მექანისმები

ადმიანის უფლებათა დცვის შიდსახელმწიფოებროვი მექანოშმები

საერთოსასამაროღლები

საქალაქო(რაიონულ) სასამართლოები- პირველ ინსტანციით განიხილვენ სისხლს, სამოქალაქოდ ადინისტრაციულ სამართლის საქმეებს.

თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოები - მეორე ინსტანციით განიხილვენ საქალაქო(რაიონულ) სასამართლების მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებთან დაკავშირებით საჩივრებს

საქარუელის უზენაესი სასამართლო- საკასაციო საჩივრის საფუძველზე განიხილვს სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებულ გადაწყვეტილების კანონიერების საკითხებს.

საკონსტიტუციო სასამართლო

საქარუელის საკონსტიტუციო სასამართლოს ძირითად ფუნქცია კონსტიტუციური კონტროლის განხორციელებაა.

არასამართლო მექანიზმები:

- საქარუელის სახალხო დამცველი
- პერსონალური მონაცემთა დაცვის სამსახური
- სპეციალური საგამოძიებო სამსახური
- არასამთავრობო ორგანიზაციები

ადმიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო მექანიზმები

გაერო

1948 წლის 10 დეკემბრის ადმიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია.

- » სამართლებრივი აქტები, რომლებიც ძირითადად დაფუძნდნენ დეკლარაციას: აშშ-ს უფლებათა ბილი (Bill of Rights) და საფრანგეთის რესპუბლიკის ადმიანის დ მოქალაქის უფლებათა დეკლარაცია;
- » საქარუელში ძალშია საქარუელის უზენაესი საბჭოს 1991 წლის 15 სექტემბრის დდეკლარაციით

დეისათვის დეკლარაცია 360 ენაზეა თარგმნილ დ წარმოადენს მსოფლიოს ყველზე მეტ ენაზე თარგმნილ დფუენტს;

ადმიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო მექანიზმები:

(რეგიონალურ დონეზე)

ადმიანის უფლებების ევროპულ სისტემა სამი ნაწილისგან შედება:

- ევროპაბჭოს სისტემა - ევროპის საბჭოს ადმიანის უფლებათა ევროპულ კონვენცია ECHR. სასამართლოს ტრასბურგში

- ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაცია (ეუთო)
- ევროპის კავშირი- ფუნდამენტური უფლებების ქარტა (The Charter of the Fundamental Rights of the European Union)

- საერთაშორისოსასამართლეები/ტრიბუნალები

- » მაგ: სისხლის სამართლის საერთაშორისოსასამართლო ICC (ნიდერლანდები, ჰააგა),
მართლსაჯულების საერთაშორისოსასამართლო ICJ (ნიდერლანდები, ჰააგა) ,
ევროკავშირის მართლსაჯულების სასამართლო (ლუქსემბურგი)...

**კონსერვატიზმის ანალოგი ნიშნები, მემარჯვენეობა
ნეოკონსერვატიზმი, სოციალიზმის და მარქიზმის ძირითად
მიმოხილვა და შედარებით ანალოგი. სოციალურ-დემოკრატი
და სხვა მოძღვრებების განხილვა.**

პოლიტიკური იდეოლოგია

„ფილოსოფიები სამყაროს სხვადასხვაგვარადახსენას გვთავაზობენ, მიზანი კი - მისი შეცვლა“
- კარლმარქსი

რა არის პოლიტიკური იდეოლოგია?

1. პოლიტიკური ანალოგიის ერთ ყველზე საკამათისაკითხავანია;
2. დღეს - გამოყენება როგორც ნეიტრალური მნიშვნელობა - სოციალური ფილოსოფიისა და მსოფლმხედველობის აღსანიშნავად

რა არის პოლიტიკური იდეოლოგია

მარქსისტულ გაგებით

- » მარქსი – იდეოლოგიას „მმართველთა კლასის“ იდეებთან აიგივებდა რომელიც მიმართული იყო კლასობრივ დაპყრობასთან და ექსპლუატაციის გარდაუვალობასთან
- იდეოლოგია სიყალბეა რომელიც მიმართულია საზოგადოების ჩაგრული ფენების მოწყობისთვის
- დაპირისპირებათა შენიღბვის მცდელობა, რაც ნებისმიერი კლასობრივ საზოგადოების საფუძველი – საფუძველია

ლიბერალიზმი

სამრეწველოდსავლეთის იდეოლოგია

- **ლბერლში** – მეტაიდეოლოგია (რამელც ურთიერთსაპირისპიროღრბულებებე დ შეხედულებებს მოიცავს)
- **300 წლანი განვითარების ისტორია**
- **ფოლური წყობის დშლის შედეგი** – ანუკაპიტლისტური საზოგადოების შექმნის შედეგი
- **პირველი სახე – წმინდ პოლტკური დქტრინა** რამელც ფოლურპრივილეგიებს აკრიტკებდ
- **მეორე სახე – XIX საუუნის დსაწყისში ეკონომიკურმა ლბერლში იწყო განვითარება.** ახასიათებდ თავისუფლ საბაზროურთეროებე დ ხელსუფლების ჩარევის აკრძალვა.
- **სოციალური ლბერლში** – უბირტესობა სოციალური კეთილდღეობის რეფორმებს ანიჭებს, ეკონმიკაში სახელმწიფოს ჩარევას დსაშვებადმიჩნევს.
- **ინდვიდუალში** – არც ერთ ინდვიდულს ინტერესი არუნდ შეეწიროს სხვების (კოლექტვის) ინტერესებს. ნებისმიერი ადმიანის სიცოცხლ ერთხირდფსეულა. ნებისმიერს უნდ ჰქონდეს შანსი თვითონ გადწყვიტოს რ არის მისთვის უფეთსი
- **თავისუფლება** – პიროვნულ თავისუფლება („კანონის ფრგლებში თავისუფლება“)
- **გონი** – პიროვნებას მარუბულ გადწყვეტლების მიღების უნარგააჩნია – თავისი ბედს საუფეთსოგამსჯულ – ნებისმიერი კონფლიქტური ურთეროება შეიძლება მოგვარდეს მშვიდობიანი გზით
- **თანასწორობა** – ჩვენ „თანასწორი ვიბადებით“ – მოუღებელა თანაბარი ანაზღაურების იდეა. მისალებია თანაბარი შესაძლებლობების იდეა.
- **შემწყნარებლობა** – ტულრანტობა – პიროვნების თავისუფლების გარანტი – განსხვავებულ აზრის, სიტყვის თუქცევის დთების უნარი. ურთეროებაპირისპირო თვალახედვაშიც მოიძებნება თანხვედრის წერტულები. არარსებობს მოგვარებელ კონფლიქტი
- **შეთანხმება** – ნებისმიერსაკითხ მმარულოთ თანხმობა ესაჭიროება – ემხრობა დმოგვრტასა დ პოლტკური წარმომადგენლების დქტრინას
- **კონსტიტუციონალიში** – ძალუფლება რევენის (ლრდექტნი) – იხრებიან შეზღუდული მმარულებისკენ.

კონსერვატოში

- **XVIII ბოლს დ XIX დსაწყისში გაჩნდ**

- მიუზი უზრუნავია საფრანგეთის რევოლუციით გამოწვეულ რადიკალურ ეკონომიკურ და პოლიტიკურ ცვლილებებზე
- სოციალური წესრიგი
- კონსერვატიზმის ორი მიმართულება

1. ტრადიციული (ცვლილებების მოწინააღმდეგე) და,
2. ედიქტდებერი – „შევცვალთარათ შევინარჩუნოთ“
3. ტრადიცია – პატრისციმითუპყრობა ტრადიციებს – ადრესებს და ინსტიტუტებს – ყველფერს რც დროითარს გამოცდლო
4. პრგმატიკა – მუდმ მიუთითებენ ადმიანის გონის არსსრუფოფლობაზე. ეყრდნობიან მხოლოდგამოცდლობას, ისტორიას და პრგმატიზმს.
5. ადმიანის არსსრუფოფლობა – ადმიანის ბუნებას უყრებს პესიმისტრად – ადმიანი სხვაზე დმოგიდებული და მფრელების მაძიებელი არებაა. მოკოქლებს უნებრივად სიხარბე და ძალუფლების ჟინი კლვს
6. ორგანიციზმი – ორგანული მოღრანობა, ცოვხალ ორგანიზმი. საერთოკულტურსა და ტრადიციულსეულბებს მოიცავს რომელან გარეშე ადმიანთა ერთობის შენარჩუნება უბრლოდმეულებელა
7. იერარქია – ადმიანთა სოციალური მდომარებისა და სტატუსის მიხედვითდყოფ გარდუვალა.
8. ხელსუფლება – ადმიანს შეიძლება არშეეძლს დმოუიღბლდგადწყვეტლების მიღება – მშობლების და შვილების მაგალოთ
9. საკურრება - პიროვნების თვითმეფსების საზომი – ეგოს დკმაყოფილება. ასევე გულისხმობს მოვალეობას.

- განვითარების სათავე – ფრიდრიხ გონ ჰაიეკი (1899 – 1992) და მილტონ ფრიდმენი
- მთავარი საყრდენი – თავისუფალი ბაზარი და ინდივიდა
- მიზანი სახელმწიფოს „თავის ტყავში დატევა“
- სწამს რომ არარეგულირებულ საბაზროკაპიტალიზმი თვითონ მოიტანს ეკონომიკურ ეფექტს
- სახელმწიფოს ჩარევა ახშობს პირდინტერესებს
- არარსებობს ცნება საზოგადოება – არსებობს მხოლოდ ცალკეული პიროვნება და ოჯახი (მარგარიტ ტუტჩერი)

ნეოგონსერგატოზი

- აიტყცა **XIX საუფუნის კონსერტავიზმის სოციალური პრინციპები**
- 1. ხელსფუებას უწინდელ ხიბლ
- 2. ოჯახი, სარწმუნოებას
- 3. ეროვნულობასთან დკავშირებულ ტრადიციები

ზეერონუგაერთანებების და მრვალუფუტულობის მიმართსკეპტციზმი.

- ხელსუფუება არის გარანტ – სოციალური სტაბილურობის, წესრიგის და პატვისცემის
- მრვალუფუტულო და მრვალრელოგიური საზოგადოებისადი იმ საფუძველზე გაჩენილ ექვია რომ მას თთუოსდ კონფლიქტსა და დესტაბილუაციისაკენ მიდრეკილება ახასიათებს

სოციალიზმი

- სოციალიზმის ნიშნები **XVII საუფუნეებში** გაჩნდა და როგორც პოლტაკური დექტრინა – XIX საუფუნეების დასაწყისში განვითარდა
- პასუხი სამრეწველკაპიტალიზმის გაჩენაზე და სამრეწველსაქონლს სწრფე მატუბითმეფუთუბულ ხელსნებისა და წვრილ მეწარმეების ინტერესებს გამოხატვაზე
- მიზანი – საბაზროგაცვლ გამოცვლზე დმყარებულ კაპიტალსტური ეკონომიკის მოპოება და მისი თვისებრივადგანსხვავებულ საერთოსაკუთრების პრინციპზე აგებულ სოციალისტური საზოგადოების ჩანაცვლება
- XIX საუფუნიდან მოყოლებულ სოციალიზმი რეფორმისტული მიმარულება გამოკვეთა, და იგი კაპიტალისტურსაზოგადოებაში მუშათა კლასის თანდათანობით ინტეგრაციის ფექტს ასახავდა.

დმახასიათებელ ნიშნები

- **ეროვნება** – შეკავშირებული საზოგადოება
- **ძმობა**: თანამშრომლობა და არა კონკურენცია
- **სიციალური თანასწორობა**: უმთავრესი ფასეულობა – კეთილდღეობის თვალსაზრისით
- **მოთხოვნილება**: მატერიალური ქონება უნდა გადნაწილდეს მოთხოვნილების და არა უნარისა თუ შრომის მიხედვით
- **სოციალური კლასი**: საზოგადოებრივი ცხოვრების ანაღო
- **საერთო საკუთრება**: საყოველთაო თანასწორობის მიღწევის გზა – (ზოგისთვის პირიქით იდეოლოგიის კრახი). მატერიალური რესურსების საერთოყულობაში მოთვსება.

1. იმსჯელეთ განსხვავება მონარქიულ რესპუბლიკურ მმართველობას შორის. განიხილეთ თითოეულის დადებითი და ურყოფითი მხარეები (თქვენი აზრით)

1. მონარქიულ მმართველობაში ხელსუფლება გადაეცემა მემკვიდრეობით მონარქს, ხოლო რესპუბლიკურში - აირჩევა ხალხის მიერ დადებითი: მონარქია - სტაბილურობა, გამოცდლება რესპუბლიკა - ხალხის ნების გამოხატვა, თანასწორობა ურყოფითი: მონარქია - დესპოტიზმი, კორუფცია რესპუბლიკა - ხშირი ცვლილებები, დაუტყბილურობა

2. განიხილეთ უნიტარული და ფედერაციული ტერიტორიული მოწყობის ფორმები. მოყვანეთ მაგალითები.

2. უნიტარული სისტემაში ქვეყანა ადმინისტრაციულ დეოთანა, ხოლო ფედერაციულში - შედგება თვითმმართველ ერთეულებისაგან. მაგალითები: უნიტარული - ესპანეთი, საფრანგეთი ფედერაციული - აშშ, გერმანია

3. შეადრეთ დემოკრატია და ტირანია ერთმანეთს.

3. დემოკრატია ნიშნავს ხელსუფლების წარმომავლობას ხალხიდან, ტირანია - ხალხზე ხელსუფლების ძალდატანებით დწესებას.

4. იმსჯელეთ განსხვავება პირდაპირ და წარმომადგენლობით დემოკრატას შორის. მოყვანეთ მაგალითები.

4. წარმომადგენლობით დემოკრატია - დემოკრატის შეზღუდული და არა პირდაპირი ფორმაა შეზღუდულია იმდენად რამდენადც მმართველობაში ხალხის მონაწილეობა შეწყვეტულა და ხანმოკლე და მხოლოდ რამდენიმე წელწადმი ერთხელ რჩევნებში მონაწილეობით გამოხატება, ხოლო პირდაპირი დემოკრატია - მოქალქეთა პირდაპირ უშუალოდ მუდმივ თანამონაწილეობას მმართველობით საქმიანობაში

5. შეადრთლბერაღმი დ სოციაღმი ერთანეს.

5. ლბერაღმი — იღოღა, ფოლსოფური შეხედულებების ერთანობა დ პოღტკური ტრადიცია, რომლს მიხედვითა დმიანის პიროვნული თავისუფლება არის ძირითად პოღტკური ღირებულება.

სოციაღმი — იღოღა, რომელც იოგალსწინებს სოციაღური თანასწორობის პრინციპებზე დმყარებულ საზოგადოების მშენებლობას; ასევე საზოგადოებრივი სისტემა, რომელც ასეთ პრინციპებს ემყარება; ორივე თთჟოჲ ჰგავს ერთანეთს, მაგრამ ლბერაღმისთვის მნიშვნელოვანია თავისუფლება, ხოლსოციაღმისთვის თანასწორობა. ლბერაღმს სჯერათინდვიღღური ქმედების; სოციაღსტებს სჯერათკოლექტური მოქმედების.

6. იმსჯელთრ განსხვავებაა სოციაღმისა დ კაპიტღმის შორის.

6. კაპიტღმი ეფუძნება ინდვიდუღური ინიციატივას დ უბირტესობას ანიჭებს საბაზრო მექანიზმებს, ვიდრე მთავრობის ჩარევას. სოციაღმი ემყარება მთავრობას დ რესურსების კერძო კონტროლს.

7. რას გუღსხმობს მაჟორიტრული საარჩევნოსისტემა

7. ფრღბით ურავლესობის მაჟორიტრული სისტემა, იგივე ერთანდტანი პლურღური სისტემა, ასევე, მოიხსენიება სახელთ- „გამარჯვებულ იღბს ყველფრს“. სახელწოღბის შესაბამისად აღნიშნულ სისტემა გამოიყენება ერთანდტან საარჩევნოღღში. გამარჯვებულ ხდება ის კანდღტ, რომელც ხმათა ყველ ზე მეტროღნობას მიიღბს.

8. რას გუღსხმობს პროპორციული საარჩევნოსისტემა

8. ამ სისტემის გამოყენებისას საარჩევნოღღი ყოველღის მრავალმანდტანია დ პარტებს შორის მანდტები ნაწილდება ოღღში მათმიერმიღბულ ხმების პროპორციულდ

9. თანამედროვე მსოფღღში პროპორციული საარჩევნოსისტემა იოღება უფროდმოგრტულდოუ შერეულ? რტომ?

9. შერეულ სისტემის არჩი ისაა, რომ პარლამენტრთა მანდტის ერთ ნაწილ მაჟორიტრული სისტემის საფუძველზე ნაწილდება, მეორე კი - პროპორციული სისტემის შესაბამისად ჩემი აზრით მოცემულ სისტემა უფროდმოგრტულა დ ეფექტრია პოღტკური სტბიღღობის მიღწევის ოგალბაზრით

10. როგორია კონსტტუციათ კლსიიკაცია, განმარტთთთოუღო მაოგანი მოვლდ

10. დწერილ კონსტტუციები - დწერილ კონსტტუციის ქვეშ იგუღსხმება ერთან, სისტემატოზირებულ ნორმატულ აქტ, რომელცმიღბულა სახელწოფოკონსტტუციათ კლსიიფიკაცია სხვადსხვა ნიშნის მიხედვითეღლსუფლების უმაღლსი ორგანოს მიერდ გამოცხადებულა ქვეყნის ძირთადგანონად დწერილ კონსტტუციები - რც შეეხება დწერილ კონსტტუციას, ამ ნიშნის მიხედვითათ გამოყოფ დკავშირებულა გასულ საუფუნის იმ პერიოღთან, როცა სახელწოფოთა ურავლესობას ჯერკიდევ არგააჩნდთძირთად კანონი დ მოქმედ წესებსა დ ნორმებს არასისტემატოზირებულ სახე ჰქნდთ ამ დრს ქვეყანაში ტრადიციულდ მოქმედბს ფორმღური კონსტტუცია, რომელც შედგება სხვადსხვა საკანონმდბლთქტებისაგან, ლნსტტუციური ჩვეულებებისა დ პრეცედენტებისაგან დოებით კონსტტუცია - დოებითა კონსტტუცია, რომელც გამიწულა გარგვეულ დროთმოქმედებისათვის. მუღივი კონსტტუცია - დოებითსგან განსხვავებით არა გამიწულ გარგვეულ დროთმოქმედებისთვის.

11. განმარტებულ განსხვავებას ხისტა და მოქნილგონსტრუქციას შორის, რომელ მათგანი უფრო ინარჩუნებს ქვეყანაში დემოკრატიის მალაზარსს.

11. მოქნილი კონსტრუქცია, რომელიც ითვალისწინებს ცვლადებისა და დამატებების შეტანის მარტივ მექანიზმს, ხოლო ხისტი კონსტრუქციები ცვლადებისა და დამატებების უფრო რთულ მექანიზმებს ითვალისწინებენ.

12. კლასიკური გაგებით მსოფლიოპოლიტიკა განიხილება 4 ძირითად მახასიათებელთა მათ შორის ერთ-ერთად არის იდეალოზმი, რას ნიშნავს ამ შემთხვევაში იდეალოზმი.

12. იდეალოზმი ნიშნავს, რომ სახელმწიფოებს განსხვავებული ღირებულებები და მიზნები აქვთ და ეს აისახება მათსაგან მოლოდინებზე.

13. კლასიკური გაგებით მსოფლიოპოლიტიკა განიხილება 4 ძირითად მახასიათებელთა მათ შორის ერთ-ერთად არის რეალიზმი, რას ნიშნავს ამ შემთხვევაში რეალიზმი.

13. რეალიზმი ნიშნავს, რომ სახელმწიფოების პოლიტიკა განპირობებულია ძალის (სიმძლავრის) ფაქტორით.

14. კლასიკური გაგებით რას ნიშნავს პლურალიზმი, როგორც მსოფლიოპოლიტიკის ერთ-ერთი მახასიათებელი?

14. პოლიტიკური პლურალიზმი ნიშნავს მოსაზრებათა მრავალფეროვნების არსებობასა და მათ აღიარებას. მოსაზრებათა ეს მრავალფეროვნება საშუალებას იძლევა სახელმწიფოს მივაწოდოთ საზოგადოებაში არსებული სხვადასხვა ღირებულებები, ინტერესები და პრობლემები მათ განხილვისა და გადაწყვეტის მიზნით მრავალ ძლიერ სახელმწიფო რომლებიც განსაზღვრვენ პოლიტიკის დანაშაულებას. ეს განსხვავდება ორბოლქიანობისაგან, როცა 2 სახელმწიფო განაპირობებს პოლიტიკას.

15. იმსახულოთ „მსოფლიო ორბოლქიანობიდან ერთბოლქიანობამდე“.

15. ორბოლქიანობიდან ერთბოლქიანობისკენ გადასვლად არის პროცესი, როდესაც მსოფლიოში ორი ძლიერი სახელმწიფო ნაცვლად დომინირებს მხოლოდ ერთი. ამერიკის შეერთებული შტატები ხშირად მიიჩნევა დღევანდელი ერთბოლქიანობისად.

22. რას ნიშნავს ინტელექტუალური კაპიტალიზმი, რა ელემენტებისგან შედგება.

22. ინტელექტუალური კაპიტალიზმი გულისხმობს კორპორაციების მალაზვლანას წარმოებასა და პოლიტიკაზე.

23. რა განსხვავებაა სახელმწიფოს ოციალოზმსა და საბაზროს ოციალოზმს შორის.

23. სახელმწიფოს ოციალოზმში საკუთრება კონტროლირდება სახელმწიფოს მიერ საბაზროს ოციალოზმში კი არის კერძო საკუთრება.

24. რას ნიშნავს ეროვნული უსაფრთხოება და რა ელემენტებისგან შედგება იგი

24. ეროვნული უსაფრთხოება გულისხმობს ქვეყნის დაცვას საფრთხეებისგან, მათ შორისაა: სამხედრო, ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური უსაფრთხოება. სახელმწიფოს გადარჩენის მოთხოვნა ეკონომიკური ძალუფლების, დამოკიდებულების, ძალუფლების პროექციისა და პოლიტიკური ძალუფლების გამოყენებით.

ქვიზი

ვარიანტი 1

2. რა არის „დემოკრატია“?

როდესაც მთელი ძალაუფლება უშუალოდმა და ან მათ წარმომადგენლებს ეკუთვნის

3. დამცავი დემოკრატია: განმარტეთ

დამცავი დემოკრატია **ლიბერალიზმის** ინდივიდუალისტურ შეხედულებებზე აღმოცენდა. დამცავი დემოკრატია მოქალაქეებს ყველაზე მეტ საშუალებას აძლევს თავის ნებაზე იცხოვროს.

4. ხელშემწყობი დემოკრატია: განმარტეთ

ხელშემწყობი დემოკრატია მეტი თანამონაწილეობის პრინციპის გამტარებელია. ხელშემწყობი დემოკრატია ის ღირსება გააჩნია, რომ თანამონაწილეობის ხარისხსაც ამაღლებს, მეტ თავისუფლებასაც მოითხოვს და პიროვნების ზრდასაც უწყობს ხელს.

5. რა არის სახელმწიფო?

საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ორგანიზაციის ფორმა, რომელიც საჯარო ხელისუფლების მეშვეობით ახორციელებს თავის სუვერენულ უფლებამოსილებას, უზრუნველყოფს ქვეყნის ერთიანობას და მთლიანობას.

ვარიანტი 2

2. რა არის „დემოკრატია“?

როდესაც მთელი ძალაუფლება უშუალოდმა და ან მათ წარმომადგენლებს ეკუთვნის

3. კლასიკური დემოკრატია: განმარტეთ

კლასიკური დემოკრატია სახალხო მმართველობის პრინციპს ეფუძნება. და ხალხის მიერ მმართველობის საუკეთესო მართვის ფორმად მიიჩნევა.

4. სახალხო დემოკრატია: განმარტეთ

სახალხო დემოკრატია უფრო ეკონომიკურ განვითარებას ისახავს მიზნად ვიდრე პოლიტიკური უფლებების უბრალო გაფართოებას.

5. რა არის ხელისუფლება?

ხელისუფლება არის გარანტი – სოციალური სტაბილურობის, წესრიგის და პატივისცემის